

PROEFSTATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT ONDER GLAS,
TE NAALDWIJK.

04

Bibliotheek
Proefstation
Naaldwijk

A

3

B

67

Verslag Gladiolenveldjes proef tot vaststelling fabrieksdampen, 1954.

door:

W.den Boer.

Naaldwijk, 1959.

2239139

2 OCT 59

Verslag gladiolenveldjes proef tot vaststelling fabrieksdampen 1958

Inleiding.

Evenals vorig jaar werden gladiolenveldjes in de omgeving van Vlaardingen en Rotterdam-Kralingse Veer aangelegd. Met medewerking van het Rijkstuinbouwconsulentenschap Barendrecht werden ook ten Zuiden van de Nieuwe Waterweg gladiolenveldjes aangelegd. Hiervan is een apart verslag geschreven.

Proefopzet.

In de omgeving van Vlaardingen werden 23 veldjes aangelegd. In de omgeving Rotterdam-Kralingse Veer werden 14 veldjes aangelegd. Zoveel mogelijk kwamen deze veldjes op verschillende afstanden in de verschillende windrichtingen voor. Drie rassen zijn gebruikt n.l. Sneeuwprinses, Leeuwenhorst en Picardy. Om zo lang mogelijk groen blad te hebben voor de beoordeling op schade is op twee data geplant en wel half april en tweede helft van mei.

Om de invloed van het zeewater op het fluorgehalte van de gladiolen na te gaan werden 2 veldjes aangelegd langs de kust. Eén veldje te 's-Gravenzande en 1 veldje te Hoek van Holland langs de Nieuwe Waterweg. Het controle veldje werd op de Proeftuin aangelegd.

Methodiek.

Vorig jaar is de opgetreden schade beschreven. Dit is moeilijk te vergelijken Dit jaar werd begonnen met een beschadigingscijfer te geven. De cijfers kunnen variëren van 0 tot 10. 0 is onbeschadigd 10 is geheel beschadigd. Verder werd de beschadiging uitgedrukt in een getal dat aangaf de oppervlakte beschadigd blad. De totale blad oppervlakte werd dus op 10 gesteld. Tijdens de groei van het gewas zal bij een gelijk blijvend beschadigingscijfer de beschadiging toegenomen zijn. Voor het drogen, nodig voor het fluor onderzoek, werd tevens een cijfer voor de beschadiging gegeven.

Beschadiging van de gladiolen op de proefveldjes.

Vlaardingen, de veldjes in de omgeving van Vlaardingen werden op 28 mei, 4 juni en 13 juli op beschadiging gecontroleerd. Hierbij bleek dat het ras Sneeuwprinses gevoeliger was dan Leeuwenhorst en Picardy. Deze beide laatste rassen vertonen geen betrouwbaar verschil in gevoeligheid. Op 15 september werden de planten van de eerste plantdatum en op 15 november de planten van de tweede plantdatum oogst.

Op het laboratorium werd een cijfer voor de aantasting gegeven (bijlage 2). De plaats van de veldjes is op bijlage 1 aangegeven. Bij de controle van 13 juli bleken behalve het veldje (9) dat op 3000 m in West noordwestelijke richting lag, alle veldjes beschadiging te vertonen. De planten van de planting van half mei vertoonden weinig schade. In Noord oostelijke richting is de beschadiging op 2250 meter en in Oost Noordoostelijke richting op 3000 m belangrijk. In Westelijke richting op korte afstand was de beschadiging gering. Bij het rooien is dezelfde tendens waargenomen. De fluorcijfers worden lager naarmate de veldjes verder van de fabriek gelegen zijn. Daar er geanalyseerd is door de Keuringsdienst van Waren en T.N.O. kunnen niet alle veldjes met elkaar vergeleken worden. In Oost Noordoostelijke richting blijkt het fluorgehalte op grotere afstand hoger dan in Noordelijke richting (bijlage 3).

Rotterdam-Kralingse Veer. De veldjes (bijlage 4) in deze omgeving werden in de eerste helft van juni (op 3, 4 en 10), 5 juli en 4 september gecontroleerd op beschadiging. Tussen de verschillende rassen waren geen betrouwbare verschillen in beschadiging. Alle veldjes vertoondenⁿ beschadiging. Correlatie tussen windrichting en afstand is hier bij niet duidelijk (bijlage 5). Bij de fluoranalyse valt op dat verder van de fabriek het fluorgehalte lager wordt. De verschillen zijn zeer gering. Het veldje dat op 3500 m ten Noord noordoosten lag heeft een laag beschadigingscijfer bij Sneeuwprinses maar een hoog fluorgehalte (bijlage 6).

Invloed van het zeewater op het fluorgehalte.

Te 's-Gravenzande langs de Monsterseweg waar de duinenrij smal is vlak langs het duin werd een gladiolenveldje aangelegd. Te Hoek van Holland in een tuintje langs de mond van de Nieuwe Waterweg werd ook een veldje aangelegd. Het controle veldje werd op de Proeftuin aangelegd. Deze veldjes zijn niet beschadigd geweest. Het loof is gedroogd en op fluor onderzocht. Tussen het controle veldje te Naaldwijk en de beide veldjes langs de kust is geen betrouwbaar verschil in het fluorgehalte. De tendens is aanwezig dat het fluorgehalte langs de kust wat lager is. (bijlage 7).

Bespreking fluoranalyse.

De monsters zijn op het Proefstation gedroogd en gemalen. Steeds zijn de gehele bladeren onderzocht. Van enkele veldjes waarbij veel beschadigde bladtoppen waren is het fluorgehalte van groen en bruin materiaal apart bepaald. Het materiaal is in glazen potjes naar de Keuringsdienst voor Waren te Rotterdam gezonden voor het onderzoek.

Een gedeelte van de monsters is daar onderzocht een ander gedeelte heeft de genoemde Keuringsdienst door gezonden naar T.N.O. in den Haag. 4 monsters zijn door beide instellingen onderzocht. ^{In} Eén van deze monsters werd door de Keuringsdienst voor Waren een zeer hoog fluorgehalte gevonden, terwijl T.N.O. een laag gehalte vond. Bij de andere drie monsters is het gevonden fluorgehalte door de Keuringsdienst voor Waren iets hoger dan het gehalte dat T.N.O. vond (bijlage 8).

Bij twee veldjes is nagegaan of er tussen de drie gebruikte rassen verschil was in het fluorgehalte. Hierbij bleek dat Sneeuwprinses minder fluor had opgenomen dan de beide andere rassen. In het ene geval was het fluorgehalte ^{bij} Picardy belangrijk hoger dan bij Leeuwenhorst. In het andere geval was het fluorgehalte bij Leeuwenhorst iets hoger dan bij Picardy (bijlage 7).

Van een ander veldje (R3) dat 1000m ten Noorden van de fabriek te Kralingse Veer lag zijn de planten van de eerste en tweede plantdatum apart onderzocht. Van de tweede plantdatum is groen en bruin weefsel apart onderzocht, bij de eerste plantdatum was dit gemengd. Hierbij bleek dat het bruine materiaal van de tweede plantdatum en het gemengde materiaal (bruin + groen) van de eerste plantdatum een gelijk fluorgehalte had. ^{den.} Het groene gedeelte van de planten van de tweede plantdatum bevatte aanzienlijk minder fluor (bijlage 7).

Samenvatting:

Het gladiolen ras Sneeuwprinses bleek gevoeliger voor beschadiging dan de rassen Picardy en Leeuwenhorst. Het fluorgehalte bleek bij de twee veldjes waar dit bepaald was voor Sneeuwprinses het laagste te zijn.

Langs de ^{zee} kust te 's-Gravenzande en langs de Nieuwe Waterweg te Hoek van Holland bleek het fluorgehalte van de gladiolen niet hoger te zijn als van het contrôle veldje te Naalwijk.

In de omgeving van Vlaardingen werd op vrijwel alle veldjes beschadiging waargenomen. In Oost noordoostelijke richting was de schade het sterkste, dit kwam overeen met hogere fluorgehalten.

In de omgeving van Rotterdam-Kralingse Veer was geen lijn te ontdekken in de mate van beschadiging. Het fluorgehalte werd verder van de fabriek af wel iets lager. In het algemeen zijn de fluorcijfers van de omgeving Rotterdam lager dan in de omgeving van Vlaardingen.

september 1959.

AvB

De Proefnemer,

W. den Boer.

december 1956.

Vlaardingen (1)

Veld no.	afstand van fabriek + richting.	1 ^e en 2 ^e plantdatum	datum van opkomst	Ras	groei	Contr. 28 mei		Contr. 4 juni		Contr. 13 juli		Beschadigingscijfer op:	
						1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.	15 sept. 1 ^e pl.	15 nov. 2 ^e pl.
1	N W	± 500m	12 april	13 mei	S		3	5	0	3	0	5	10
	N W	± 500m	13 mei		P		-	0	0	2	0	4	10
					L		0,6	2	0	2	0	4	10
2	W	1000m	21 april	13 mei	S	slechte	-	-	-	1	0	3	
	"		28 mei		P	groei	-	-	-	1	0	4	
					L	"	-	-	-	1	0	3	
3	W	1500m	12 april	13 mei	S		(oud) 4	2	0	2	0	1	10
	"		13 mei	± 1 juli	P		-	0,1	0	0,5	0	2	7
					L		-	0	0	0,4	0	1	10
4	W	2000m	12 april	13 mei	S		1,5	1,5	0	3	1	2	1
	"		13 mei		P		-	0	0	2	1	2	1
					L		-	0	0	2	1	1	1
5	N	1000m	21 april	13 mei	S		0,5	0,6	-	5	2	8	10
	"		13 mei		P		-	0,1	-	5	1	6	10
					L		-	0,1	-	5	0,8	7	10
6	N W	1500m	12 april	13 mei	S		1	0	0	1	0	-	
	" "		13 mei		P		0,3	0	0	1	0	-	
					L		-	0	0	1	0	-	
7	W N W	2000m	21 april	13 mei	S		1	0,6	0	2,5	0	2	7
	" " "		13 mei		P		0	0	0	4	0	2	7
					L		0	0,5	0	1,5	0	1	7
8	W N W	3000m	21 april	13 mei	S		0,2	0,1	0	1	0	3	10
	" " "		13 mei		P		0,2	0	0	0,2	0	2	10
					L		-	0	0	0,2	0	2	9
9	W N W	3000m	21 april	13 mei	S		0,3	0,2	0	0	0	3	3
	" " "		13 mei		P		-	0	0	0	0	2	3
					L		-	0	0	0	0	1	3
10	N W	4500m	12 april	13 mei	S		0,1	-	-	0,2	-	0	
	" "		13 mei		P		-	-	-	0,1	-	0	
					L		-	-	-	0,1	-	0	

Vlaardingen (2)

Veld no.	afstand van fabriek + richting	1 ^e en 2 ^e plantdatum	Data van opkomst	Ras	groei	Contr. 28 mei		Contr. 4 juni		Contr. 13 juli		Beschadigingscijfer op 15 sept.	
						1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.
11	N N O ± 500 m	21 april	13 mei	S		0,8		3,5	0	5	3	10	
				P		0,2		0,3	0	5	3	10	
				L		0		0	0	5	3	10	
12	O Z O ± 500 m	21 april	13 mei	S		3		5	0	7	2	10	
				P		0,2		0,8	0	5	2	10	
				L		-		0	0	4,8	2	10	
13	N 1500 m	21 april	13 mei	S		0,2		0,2	0	3	0,2	4	10
				P		0		0,2	0	2,5	0,1	3	10
				L		0		0,1	0	2,5	0	4	10
14	N 2500 m	12 april	13 mei	S		0,2		4	0	3	0,1	10	10
				P		0		0	0	2	0	9	10
				L		0		0	0	2,5	0,1	10	10
15	N N O 2000 m	12 april	13 mei	S		-		-	-	2,5	0	4	
				P		-		-	-	1,5	0	6	
				L		-		-	-	1,5	0	8	
16	N 3000 m	12 april	13 mei	S		0,8		-	-	1,5	0	4	10
				P		-		-	-	1	0	4	10
				L		-		-	-	1	0	4	10
17	N N W 4500 m	12 april	13 mei	S		0,7		-	-	1	0,1	2	
				P		-		-	-	0,5	0	1	
				L		0,1		-	-	0,5	0	1	
18	N O 2250 m	21 april	13 mei	S		0		0	0	5	1	6	
				P		0		0	0	4	1	8	
				L		0		0	0	5	1	6	
19	O N O 3000 m	21 april	13 mei	S		0		-	-	4	1	5	10
				P		0		-	-	3	1	6	10
				L		0		-	-	4	1	6	10
20	N O 3000 m	21 april	13 mei	S		0,1		0,1	0	1			
				P		-		0	0	1			
				L		-		0	0	1			

enkele planten
rest was weg.

Bijlage 2

Vlaardingen (3)

Veld no.	afstand van fabriek + richting	1 ^e en 2 ^e plantdatum	Data van opkomst	Ras	groei	Contr. 28 mei		Contr. 4 juni		Contr. 13 juli		Beschadigingscijfer op 15 sept.	
						1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.	1 ^e plant.	2 ^e plant.
21	N O 4000 m	12 april	13 mei	S		-		0,3	0	2	0,2	10	10
				P		-		0	0	0,5	0,1	9	10
				L		-		0	0	2	0	10	10
22	N N O 3000 m	12 april	13 mei	S		0,5		-	-	2	0,2	5	
				P		0		-	-	0,5	0,1	5	
				L		0		-	-	1,5	0	4	
23	N N O 4250 m	21 april	13 mei	S		-		-	-	1	0	4	
				P		-		-	-	0,1	0	3	
				L		-		-	-	0,3	0	4	
24	N 6000 m	?	?	?					1,5				

Beschadigingscijfer op 15 september van 1^e plantdatum ras Sneeuw^prinses.
Gegroepeerd per windrichting en afstand omgeving Vlaardingen.

richting veldjes →	W	W N W	N W	N N W	N	N N E	N E	E N E	E	E S E
afstand in meters										
500			5			10				10
1000	3				8					
1500	1				4					
2000	2	2			10	4				
2250							6			
2500										
2750										
3000		3		3	4	4		5		
3250					4	4				
3500										
4000							10			
4250				2						
4500			0							

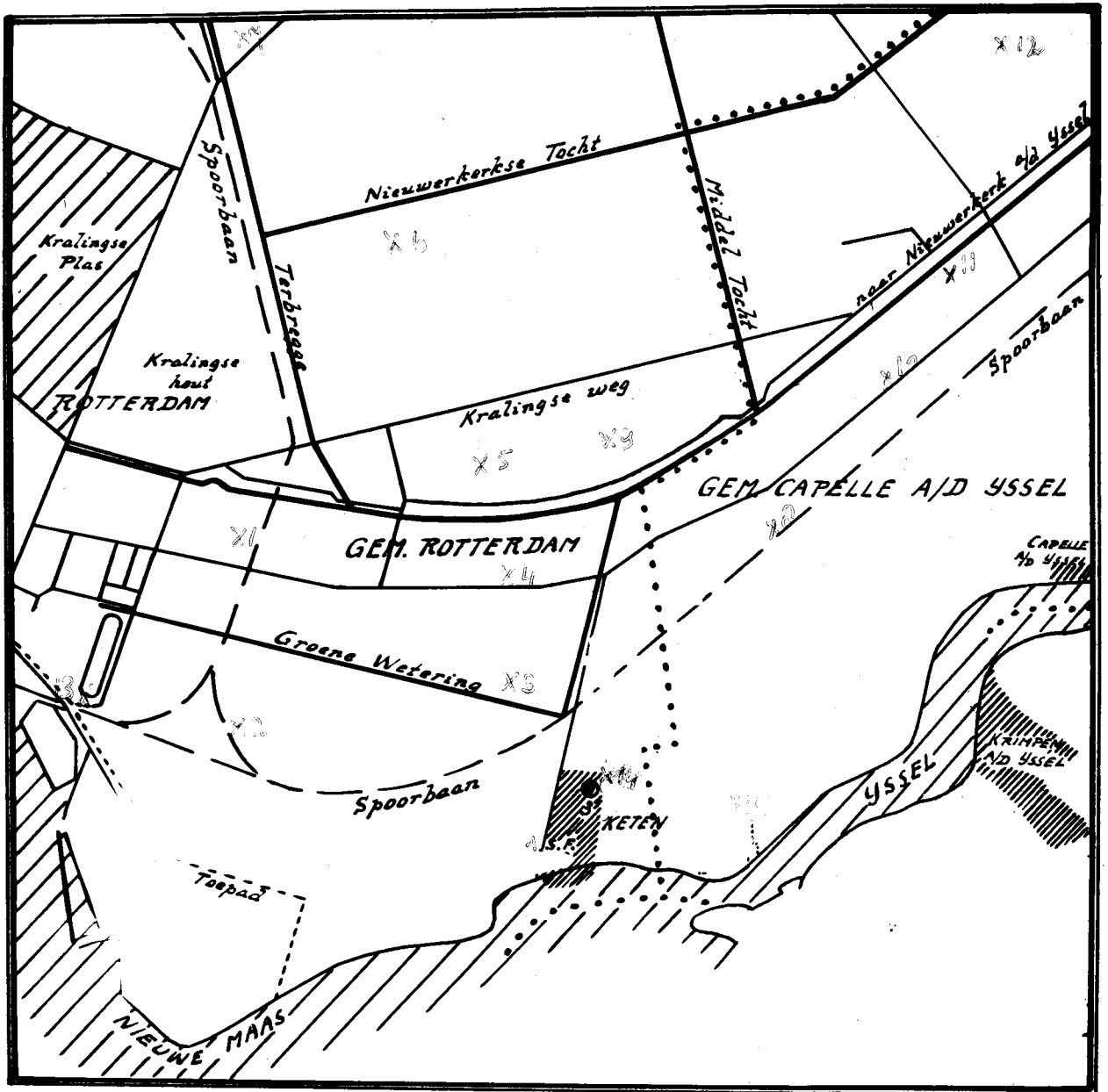
Beschadigingscijfer op 13 juli van 1^e plantdatum ras Sneeuwprinses.
Gegroepeerd per windrichting en afstand omgeving Vlaardingen.

richting veldjes	West	W N W	N W	N N W	N	N N E	N E	E N E	E	E S E
afstand in meters										
500			3			5				7
1000	1				5					
1500	2		1		3					
2000	3	2,5			3	2,5				
2250							5			
2500										
2750										
3000		0		1	1,5	2	1	4		
3250										
3500										
4000							2			
4250				1		1				
4500			0,2							
6000					1,5					

Vlaardingen 1954.

veld no.	afstand + richt. van E.N.C.K.		beschadi- gingscijfer bij de oogst	Fluoranalyse					
				% droge stof	% as	Fluor ppm in:			
						stof	droge stof	as	
2	W	1000 m	3						
3	"	1500 "	1						
4	"	2000 "	2	groen bruin		7,0 6,3	145 29		800 460
7	W N W	2000 m	2	groen bruin		15,5 12,0	48 127		7 x) 15 x)
8	" " "	3000 "	3		90,05	10,18	22,8	25,3	223,5
9	" " "	3000 "	3						
1	N W	500 m	5	groen bruin		10,1 12,0		14 25	142 x) 211 x)
6	" "	1500 "	2						
10	" "	4500 "	0						
17	N N W	4500 m	2						
5	N	1000 m	8			3,1		23	746 x)
13	"	1500 "	4				106		
14	"	2500 "	10		90,59	8,69	70	117	1185
16	"	3000 "	4			10,2		23	229 x)
11	N N O	500 m	10						
15	" " "	2000 "	4						
22	" " "	3000 "	5		90,37	10,66	32,5	36	305
23	" " "	4250 "	4						
18	N O	2250 m	6		90,66	7,95	77,4	85,4	974
21	" "	4000 "	10			12,2		54	436 x)
19	O N O	3000 m	5			12,3		153	1247 x)
12	O Z O	500 m	10			32,0		957	2991 x)

x) analyse T.N.O., overige analyse Keuringsdienst voor Waren R'dam.

Bijlage 5

Rotterdam

Veld no.	afstand v/d fabriek Kral.Veer	plantdata	Ras	data van opkomst	data	Controle in 3, 4 en 10 juni		data	Controle in juli		data	Controle in sept.		Beschadigingscijfers aan het eind 16 sept.	
						1 ^e planting	2 ^e planting		1 ^e planting	2 ^e planting		1 ^e planting	2 ^e planting	1 ^e planting	2 ^e planting
1	N W 2000 m	14 april 3 juni	S		3	0,01		1	1	0	4	4	2	5	5
			P			0	0,01		0	4		2	6		
			L			0	1		0	4		2	4	4	
2	N W W 1500 m	14 april 10 juni	S		10	0		1	2	1	9	5	4	7	7
			P			0	0,1		0,1	5		3	7	7	
			L			0	1		0,2	5		3	7	7	
3	N 1000 m	14 april 4 juni	S		4	0,01		1	3	0	3	5	3	7	6
			P			0	0,1		0	5,5		3	7	7	
			L			0	0,5		0	5		3	7	7	
4	N N W 1500 m	14 april 4 juni	S		4	0					4	5	3	3	6
			P			0				5		3	6	7	
			L			0				5		3	6	6	
5	N N W 2000 m	14 april 4 juni	S		4	0,01		1	0,8	0	9	5	3	4	6
			P			0	0,1		0	5		3	5	6	
			L			0	1		0	5		3	4	5	
6	N N W 3000 m	14 april 4 juni	S		4	0,01		5	2	0		3	4	7	7
			P			0	1		0	3		4	7	7	
			L			0,01	2		0	3		4	7	7	
7	N N W 4250 m	14 april 3 juni	S		3	0,01		5	3	0	1	3	3	5	6
			P			0	1		0	2		3	8	8	
			L			0,01	3		0	3		3	8	8	
8	N N O 2000 m	12 april 10 juni	S		10	0,01		1	2	0	8	3	3	4	4
			P			0	0,5		0	2,5		3	4	5	
			L			0	1,5		0	2,5		3	3	4	
9	N 2250 m	12 april 4 juni	S		4	0,1		5	1,5	0	9	3	2	1	2
			P			0	0,5		0	3		2	6	6	
			L			0	1		0	3		2	7	7	
10	N N O 2500 m	12 april 10 juni	S		10	0,01		5	2	0	15	4	2	6	8
			P			0	2		0	4		2	6	7	
			L			0,01	2		0	4		2	9	6	

Rotterdam

Veld no.	afstand v/d fabriek Kral.Veer	plantdata	data van opkomst	Ras	data	Controle in juni		data	Controle in juli		data	Controle in sept.		Beschadigingscijfer aan het eind.16 sept.	
						1 ^e planting	2 ^e planting		1 ^e planting	2 ^e planting		1 ^e planting	2 ^e planting	1 ^e planting	2 ^e planting
11	N N O 3500 m	12 april		S	10	0		5	3	0	15	5	2	4	4
									1	0		5	2	6	9
									2	0		5	2	6	0,9
12	N N O 4250 m	12 april		S	10	0,01		1	1	0	15	4	2,5	4	4
									0,01	0		4	2,5	4	4
									0,01	0		4	2,5	4	4
13	N W W 2500 m	14 april		S	3	0		5	1	0	9	4	6	6	7
									0	0		4	6	6	7
									0	0		4	6	6	7
14	O 1000 m	12 juli		S							1	6		7	
												6		8	
												6		8	

Rotterdam 1954.

Veld no.	afstand + richting fabriek	beschadi- ging	Fluoranalyse					
			% droge stof	% as	Fluor p.p.m.			
					stof	droge stof	as	
2	W N W 1500	7						
13	" " " 2500	6	89,82	10,30	41,9	46,7	407	
1	N W 2000	5	8,1	9,1		32	353	1)
4	N W N 1500	3						
5	" " " 2000	4	90,32	10,81	32,6	36	301	
6	" " " 3000	7	-	-	-	-	-	
7	" " " 4250	5	groen bruin	15,5 12,0		7 15	48 127	1) 1)
3	N 1000	7		12,4		54	517	1)
9	" 2250	1	90,72	10,70	49,9	55	467	
8	N O N 2000	4		9,7		24	242	1)
10	" " " 2500	6	-	-	-	-	-	
11	" " " 3500	4	90,58	14,71	44	48,5	295	
12	" " " 4250	4	-	-	-	-	-	
14	O 1000	7	-	-	-	-	-	

1) analyse T.N.O.,

overige Keuringsdienst voor Waren Rotterdam.

Ras Sneeuwprinses.

Rassenvergelijking en verschillende plantdata + de
verschillende controle veldjes 1954.

Veld no.	afstand + richting fabriek	Ras	bescha- diging	% droge stof	Fluoranalyse				
					% as	Fluor p.p.m.			
						stof	droge stof	as	
V 5	N 1000	S	8		3,1		23	746 1)	
		P	6		11,0		134	1220 1)	
		L	7		8,8		84	955 1)	
V 21	N O 4000	S	10		12,2		54	436 1)	
		P	9		10,9		76	692 1)	
		L	10		9,7		81	833 1)	
R 3	N 1000	S1 ^e pl.	7		12,4		54	517 1)	
R 3	N 1000	S2 ^e pl.	6	groen		13,8		16	115 1)
				bruin		13,3		51	383 1)
Contrôle veldjes en veldjes langs de kust.									
Proeftuin	N W 13.500	S	0		14,9		10	63 1)	
's-Graven- zande	W N W 17.500	S	0		12,0		8	65 1)	
H. v. Hol- land	" " " 17.500	S	0		11,1		7	61 1)	
Barendrecht	O Z O 13.000	L	0		13,1		21	167 1)	

1) T.N.O. analyse.

Analyse verschil tussen T.N.O. en Keuringsdienst voor Waren

te Rotterdam, 1954.

no. monster	% as		p.p.m. F in as		p.p.m.F in lucht <u>droog</u>	
	T.N.O.	K. v. W.	T.N.O.	K. v. W.	T.N.O.	K. v. W.
V 1 S groen	10,1	6,8	142	224	14	15
V 1 S bruin	12,0	7,7	211	358	25	28
V 4 S groen	16,5	7,0	95	1800	16	145
V 4 S bruin	11,8	6,3	151	460	18	29

Namen en adressen van de ligging der proefveldjes.

1954

Vlaardingen

no veldje	Omschrijving
1	Verkade achter "Platte Hoeve" (achter spoor)
2	POOT Stort Maasdijk
3	"Vergulde Hand" (S. Moerman)
4	Sonneveld (Stort)
5	Eigenraam Sr. Zuidbuurtseweg
6	De Hoge Kamer
7	"Bouwlust" S. v. Staalduinen
8	J.W. v. Uffelen Zuidbuurtseweg 75
9	Dijkshoorn Zuidbuurt
10	Motorgemaal Bonervliet
11	Nouwt (voorheen Gebr. Eigenraam)
12	bij kippenfarm van Verboom
13	Broek Soendalaan
14	Dr. Moerman Rijksweg
15	S. Nouwt tuin langs Vlaardingsevaart
16	A.J.G. v. Vliet Broekweg 365
17	Motorgemaal (Bommeer) Zonneveld
18	Oranjepark langs Juliana Singel
19	B.P.M. park de "Vijf Sluizen"
20	Park Nieuwland 1 ^e border bij grote open plek van voetbalveld
21	Keijzer "Eben Haëzer" naast park Nieuwland
22	S. Vennema Holyweg 6
23	Gebr. v.d. Ende Holyweg 37 (Zuiderhuizen)

Namen en adressen van de ligging der proefveldjes.
1954.Rotterdam

no veldje

Omschrijving

1	Gebr. Hogendam 's-Gravenweg 348
2	Crezee (Volkstuin langs Centuurban)
3	A. Stehouwer 's-Gravenweg 615
4	J.C. Struik " 570
5	W. v.d. Berg Kralingseweg 295
6	Jac. v. Mourik " 260
7	D. Koolhaas Hoofdweg 95
8	P. Hogendam 's-Gravenweg 26
9	A. Slobbe Ringvaartweg 188
10	M.J. v. Vuurde 's-Gravenweg 95
11	W. Verkade " 213
12	Wed. B. Vente Bermweg 113
13	Gebr. Noorland 's-Gravenweg 275
14	Gebr. v. Wageningen Nijverheidstr. 178